

ДО
Г-ЖА ДЕСИСЛАВА АХЛАДОВА
ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР НА
ПРАВОСЪДИЕТО

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО АХЛАДОВА,

Домашното насилие е изключително тежък проблем в българското общество, който често остава в рамките на семейството. От данните в проведеното национално представително изследване на тема „Насилието в България“ от 2019 г. (под линия) три четвърти от всички случаи на насилие, случили се на хората през последната една година, са именно домашно насилие, а за 56,6% най-тежката ситуация на насилие, което някога са преживели, също е била в дома им. В България липсва официална статистика, но проучванията на неправителствени организации и медийни публикации показват, че през 2019 г. най-малко две жени на месец са загубили живота си в резултат на домашно насилие. Тези тревожни данни показват необходимостта от предприемане на ефективни мерки, включително и промени в нормативната уредба, с които да се предотвратяват случаите на домашното насилие.

Институцията на омбудсмана последователно е защитавала позицията, че са необходими промени в нормативната уредба, за да се осигури по-ефективна защита на пострадалите от домашно насилие. В качеството ми на омбудсман имах възможност да представя своето становище по проблема и да адресирам конкретни препоръки пред Комитетът на ООН за премахване на всички форми на дискриминация срещу жените в рамките на VIII Периодичен доклад за България (19.02.2020г.).

Във връзка с разглеждания проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита от домашно насилие (ЗЗДн), в сформирания под Ваше ръководство работна група, бих искала да изразя своята принципна подкрепа за необходимостта от изменения в закона. Споделям мнението, че водещ мотив на промените в Закона за защита от домашно насилие трябва да е осигуряване на бърза и адекватна защита на пострадалите от домашно насилие. По-конкретно бих искала да обърна внимание на няколко аспекта от предложенията за изменение на Закона за защита от домашно насилие.

-По отношение за изменение на разпоредбата на чл. 10, ал. 1 от ЗЗДн за промяна на едномесечния срок за подаване на молба за заповед за защита от акта на домашно насилие. Напълно подкрепям предложението за изменение на този срок, тъй като опитът е показал, че в много от случаите жертвите пропускат този срок, който се явява твърде кратък за тях. Тази констатация извеждам и от практиката на омбудсмана при работата по жалбите на гражданите, които търсят съдействие, но се оказва, че именно пропускането на този

едномесечен срок е препятствие да получат адекватна защита от домашно насилие, когато вече са намерили сили да търсят помощ и защита от насилието. Още в заключения си доклад от юли 2012 г. (т. 26, буква „б“) Комитетът на ООН за премахване на всички форми на дискриминация срещу жените (CEDAW) препоръчва да се измени чл. 10, ал. 1 ЗЗДН, за да се премахне преклузивния едномесечен срок от акта на домашно насилие за подаване на молба за защита. Тази препоръка се повтори и в заключителни доклад на Комитета от март 2020г.

Подкрепям предложението за създаването на национален орган, тъй като смятам, че ще бъде запълнена една празнота, а именно липсата на национален орган, който да е отговорен за формулиране, прилагане и оценка на политиките и координацията на действията на органите по превенция и противодействие на домашното насилие. Така не само изпълнителната власт ще бъде по-ангажирана с предотвратяването и защитата от домашно насилие, но и гражданите ще бъдат по-уверени, че ще бъдат по-защитени от държавните органи. Смятам, че е адекватно решението за създаване на Национален съвет за превенция и противодействие на домашното насилие към Министерски съвет, както и законодателното регламентиране на неговите членове и правомощия. Превенцията и защитата от домашно насилие изискват съвместни усилия на ангажираните органи и институции. Сериозен проблем в България, който се отчита от всички специалисти, работещи в областта на защитата от домашно насилие, е именно липсата на добра координация между тях, поради което намирам за удачно предложението за законово регламентиране на Координационния механизъм за ефективно сътрудничество на всички органи и институции, ангажирани в работата си със защита на жертвите.

Основен проблем за пострадалите лица от домашно насилие се оказва, липсата на достатъчно услуги, с които те да бъдат подкрепени за справяне с изключително тежката ситуация. Бъдещето на жертвата остава несигурно и неопределено, ако няма ресурси и солидна и работеща мрежа от услуги, която да застане зад нея. Още повече, когато жертвата търси подкрепа заедно с децата си, които също са били жертви на насилие и е принудена да напусне жилището си, нуждата от ефективно работещи институции и социални услуги е най-осезаема. Съществуващите в момента кризисни центрове на територията на страната ни са недостатъчни на брой. В повечето случаи в тези центрове се настаняват жертви на домашно насилие или насилие, основано на пола, които са пострадали от тежки форми на физическо или сексуално насилие и не разполагат с подкрепяща среда и ресурс, включително и финансов, за справяне със ситуацията. За това отговорът на институциите при случаи на насилие е от определящо значение за търсенето на помощ от страна на жертвите. Работещите специалисти в областта на защитата от домашно насилие се единодушни, че излизането от ситуация на домашно насилие се характеризира със сложност и динамика на процесите, както при търсене на услуги и подкрепа от жертвите, така и при предоставяне на съответните услуги от страна на институции, организации и професионалисти. От значение са както предоставянето на подслон, услуги и продължаваща подкрепа за жертвите, така и определяне на ефективни мерки и спрямо извършителите.

В тази връзка подкрепям подхода в разглеждания законопроект да се отбележат видовете специализираните услуги, тъй като смятам, че това ще даде яснота и гаранция за

жертвите каква подкрепа биха могли да получат, в случаите на насилие. От друга страна ще повиши и увереността на жертвите да търсят подкрепа и да съобщават за случаите на насилие и ще предотврати ревиктимизацията и възникването на тежки инциденти и смърт.

Бих желала да обърна внимание, че е необходимо да се предвиди достатъчен финансов ресурс за услугите за пострадали и извършители на домашно насилие, което е важно за тяхното ефективно функциониране и ще доведе до повишаване на техния капацитет.

За създаването на ефективни политики за борба с домашното насилие е от изключително важно значение да се събират и анализират официални данни за броя на случаите на домашно насилие.

В духа на препоръките на Комитета за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените към Република България смятам, че е необходимо да бъдат обмислени още нормативни изменения в посока на премахване на изискването за системност в дефиницията за престъпления, извършени в условията на домашно насилие в Наказателния кодекс (НК); изрично криминализиране на брачното изнасилване и криминализиране на всички форми на икономическо и психическо домашно насилие.

Предоставям Ви детайлни становища на неправителствени организации, работещи в сферата на защита от домашно насилие, които да бъдат обсъдени в контекста на измененията на законодателството с цел по-всеобхватна защита на жертвите от домашно насилие.

Приложение: Съгласно текста

С уважение,

ДОЦ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ